

Seat No. _____

HAM-19080001030400

B. Com. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F. 2019)

Examination

June - 2023

Cost Accounting-1

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) કુલ ચાર પ્રશ્નો છે.
(2) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ જમણી બાજુએ દર્શાવેલા છે.

- 1 હાર્દ લિ. 2021નાં વર્ષ દરમિયાન પોતાની 50% ઉત્પાદન શક્તિએ 1000 એકમો બનાવીને વેચ્યા. તા. 31-12-2021ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની ઉત્પાદન પડતર નીચે મુજબ હતી : 20

વિગત	રકમ ₹
માલસામાન	2,00,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,20,000
સીધા ખર્ચા	40,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (50% ચલિત)	80,000
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા (સ્થિર)	60,000
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા (40% ચલિત)	40,000
વેચાણ	6,48,000

2022નાં વર્ષ માટે અંદાજવામાં આવ્યું છે કે :

- (1) પૂરેપૂરી ઉત્પાદન શક્તિએ (100%) ઉત્પાદન કરવામાં આવશે.
- (2) ઉત્પાદિત એકમોનાં 80% એકમોનું વેચાણ થશે.
- (3) એકમદીઠ માલસામાન અને મજૂરીનાં ખર્ચા અનુક્રમે 20% અને 10% વધશે.
- (4) કારખાનાનાં, ઓફિસનાં અને વેચાણ-વિતરણનાં સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચાઓ અનુક્રમે ₹ 20,000, ₹ 16,000 અને ₹ 8,000 વધશે.
- (5) ચલિત વેચાણ-વિતરણનાં પરોક્ષ ખર્ચાઓ એકમદીઠ 25% વધશે.
- (6) પડતર પર નફાનો દર 20%

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી નીચેનાં પત્રકો તૈયાર કરો :

- (1) 2021નાં વર્ષ માટે કુલ અને એકમદીઠ પડતરનું પત્રક.
- (2) 2022નાં વર્ષ માટે કુલ અને એકમદીઠ અંદાજિત પડતર દર્શાવતું પત્રક.

અથવા

- 1 મેસર્સ રાજા બે પ્રકારની પેન A અને B બનાવે છે. તા. 31-12-2021ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની ઉત્પાદનની પડતર નીચે મુજબ હતી :

કાચા માલનો વપરાશ	₹ 4,14,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	₹ 2,46,000
કારખાનાં પરોક્ષ ખર્ચા	₹ 1,30,000

વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે :

- (1) A પ્રકારની પેનમાં એકમદીઠ કાચામાલની પડતર B પ્રકારની એકમદીઠ પડતર કરતા 3 ગણી છે.
- (2) B પ્રકારની એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરી A પ્રકારની એકમદીઠ પ્રત્યક્ષ મજૂરીનાં 40% છે.
- (3) A અને B બંને પ્રકારની પેનમાં એકમદીઠ કારખાનાં પરોક્ષ ખર્ચા સરખા જ છે.
- (4) દરેક પ્રકારમાં ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચા પ્રાથમિક પડતરનાં $33\frac{1}{3}\%$ છે.
- (5) બંને પ્રકારની પેનનો વેચાણ ખર્ચ પેનદીઠ ₹ 6 છે.
- (6) વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન :
A પ્રકાર : 5,000 પેન જેમાંથી 4,500 વેચવામાં આવી.
B પ્રકાર : 8,000 પેન જેમાંથી 7,300 વેચવામાં આવી.
- (7) પેનદીઠ વેચાણ કિંમત : A = 150, B = 70
દરેક પ્રકારની પેનદીઠ તેમજ કુલ પડતરનું પત્રક તૈયાર કરો.

- 2 વિજય લિ.ની તા. 31-3-2022નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષના નાણાકીય હિસાબોની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	રકમ ₹	વિગત	રકમ ₹
પ્રત્યક્ષ કાચા માલની પડતર	75,000	ઘાલખાધ	6,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	30,000	માંડી વાળેલ પાઘડી	3,000
કારખાનાં શિરોપરી ખર્ચ	1,14,000	કાનૂની ખર્ચ	1,500
વહીવટી ખર્ચા	75,000	મળેલ પરચુરણ આવક	15,000
વેચાણ શિરોપરી ખર્ચ	1,44,000	ચાલુ ખાતાનું વ્યાજ (જમા)	3,000
આખર સ્ટોક :		વેચાણ (36,000 એકમો)	2,10,000
તૈયાર માલ (12,000 એકમો)	36,000		
અર્ધ તૈયાર માલ (પ્રાથમિક પડતરે બંને ચોપડામાં)	24,000		

પડતરનાં હિસાબોમાંથી નીચેની માહિતી મળે છે :

- (1) વપરાયેલ કાચા માલની પડતર ₹ 84,000 છે.
- (2) કારખાનાં શિરોપરી ખર્ચા પ્રાથમિક પડતરનાં 20% છે.
- (3) વહીવટી શિરોપરી ખર્ચા ઉત્પાદીત એકમ દીઠ ₹ 3 છે.
- (4) વેચાણ-વિતરણનાં શિરોપરી ખર્ચા વેચેલા એકમદીઠ ₹ 4 છે.

તૈયાર કરો :

- (1) પડતરનું પત્રક
- (2) નાણાકીય હિસાબો મુજબનું નફા-નુકસાન ખાતું
- (3) પડતરનાં અને નાણાકીય હિસાબો દ્વારા દર્શાવાતા નફાનું મેળવણી પત્રક

અથવા

- 2 મોહન લિ.નું તા. 31-3-2022ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું નફા-નુકસાન ખાતું નીચે પ્રમાણે છે : 20

વિગત	રકમ ₹	વિગત	રકમ ₹
માલસામાન	2,25,000	વેચાણ (2,000 એકમો)	9,23,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,30,000	તૈયાર માલનો સ્ટોક (500 એકમો)	1,37,000
કારખાના ખર્ચા	2,05,000		
કાચો નફો	3,00,000		
	10,60,000		10,60,000
ઓફિસ ખર્ચા	7,000	કાચો નફો	3,00,000
વેચાણ ખર્ચા	15,000	મળેલ ડિવિડન્ડ	15,000
પ્રાથમિક ખર્ચા	8,000	મળેલ ભાડું	10,000
આવકવેરો	70,000		
ચોખ્ખો નફો	2,25,000		
	3,25,000		3,25,000

પડતરનાં હિસાબો તપાસતા નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે :

- (1) માલસામાન અને મજૂરી તેની પડતર કિંમતે જ દર્શાવવામાં આવે છે.
- (2) કારખાનાં ખર્ચા મજૂરીનાં 50% ફાળવવામાં આવે છે.
- (3) ઓફિસ ખર્ચા કારખાનાં પડતરનાં 10% લેખે વસૂલ કરવામાં આવે છે.
- (4) વેચાણ ખર્ચા વેચેલા એકમદીઠ ₹ 5 લેખે ગણેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી તૈયાર કરો :

- (1) પડતર પત્રક
- (2) મેળવણી પત્રક

- 3 કલા લિ.ની નીચેની વિગતો પરથી શોધો. 15

- (1) પુનઃ વરદી સપાટી
 - (2) લઘુત્તમ સપાટી
 - (3) મહત્તમ સપાટી
 - (4) સરેરાશ સપાટી
 - (5) ભય સપાટી
 - (6) સલામતી જથ્થો
- તાત્કાલિક ખરીદીની વધુમાં વધુ મુદત = 4 દિવસ, વરદી જથ્થો = 8,400 એકમો.

વિગત	વધુમાં વધુ	સરેરાશ	ઓછામાં ઓછો
(1) માલ મેળવતા સમય (દિવસો)	35	?	21
(2) વપરાશ (એકમો)	?	490	420

અથવા

3 (A) નીચેની માહિતી પરથી દરેક પ્રકારના માલસામાન માટે -

7

- (1) માલસામાન વપરાશ
- (2) સરેરાશ સ્ટોક
- (3) ફેરબદલી દરની ગણતરી કરો.

વિગત	માલસામાન-M	માલસામાન-N
શરૂનો સ્ટોક	80,000	1,60,000
ખરીદી	2,60,000	4,00,000
આખર સ્ટોક	40,000	80,000

(B) નીચેની માહિતી પર ગણતરી કરો :

8

- (1) આર્થિક વરદી જથ્થો (2) લઘુત્તમ સપાટી (3) ગુરુત્તમ સપાટી
- માસિક વપરાશ = 600 એકમો
- વરદી મૂકવાનો ખર્ચ ₹ 500
- એકમદીઠ વહન ખર્ચ 10%
- એકમદીઠ કિંમત ₹ 200
- વરદી સમય 4થી 6 અઠવાડિયા
- સરેરાશ વપરાશ દર અઠવાડિયે 150 એકમ
- વધુમાં વધુ વપરાશ દર અઠવાડિયે 200 એકમ

4 દરરોજના પગાર પ્રમાણે કામ કરતો કારીગર એક કામ પૂરું કરવા માટે 7 કલાકનો સમય લે છે અને કામ પૂરું કરવા માટે 10 કલાકનો સમય આપવામાં આવે છે. તેને દરરોજનો પગાર એક કલાકનો ₹ 10 પ્રમાણે ચુકવાય છે. પેદાશની માલસામાનની કિંમત ₹ 40 છે અને શિરોપરી ખર્ચ પ્રત્યક્ષ મજૂરીનાં 150 ટકા લેખે ગણવામાં આવે છે. પેદાશની કારખાનાં પડતર નીચે પ્રમાણે શોધો :

15

- (1) કાર્ય વેતન પ્રમાણે (2) રોવેન યોજના (3) હેલ્સી યોજના

અથવા

4 નીચેની વિગતો પરથી વરૂણ લિ.ના ચોપડામાંથી એપ્રિલ, 2022 માટેની છે :

15

- (1) એપ્રિલ માસનાં શરૂનાં કામદારો = 1180
- (2) એપ્રિલ માસનાં આખરના કામદારો = 820
- (3) આ માસમાં રાજીનામું આપી છૂટા થયેલા કામદારો = 28
- (4) આ માસમાં છૂટા કરવામાં આવેલ કામદારો = 42
- (5) આ માસમાં ખાલી જગ્યા પર નવા નિમાયેલા કામદારો = 20
- (6) વિસ્તરણ યોજનાને કારણે નિમાયેલા કામદારો = 45
- મજૂર ફેરબદલી દર શોધો :
- (1) છૂટા થયેલ કામદારોની પદ્ધતિ
- (2) નવા નિમાયેલા કામદારોની પદ્ધતિ
- (3) સંયુક્ત પદ્ધતિ
- (4) દરેક પદ્ધતિ માટે સમકક્ષ વાર્ષિક ફેરબદલી દર

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) There are total four questions.
(2) Marks of each question are shown on right side.

- 1 Hard Ltd. has produced and sold 1,000 units at its 50% capacity. **20**
The details are as under for the year ended 31-12-2021.

Particulars	₹
Materials	2,00,000
Direct labour	1,20,000
Direct expenses.....	40,000
Factory indirect expenses (50% variable)	80,000
Office indirect expenses (fixed)	60,000
Selling and distribution expenses (40% variable)	40,000
Sales	6,48,000

Estimate for the year 2022 :

- (1) The output will be as its full (100%) production capacity.
- (2) 80% of the units produced will be sold.
- (3) Cost of raw materials and wages per unit will be increased by 20% and 10% respectively.
- (4) Factory, office and selling and distribution overhead (fixed) will increase ₹ 20,000, ₹ 16,000, ₹ 8,000 respectively.
- (5) Variable selling expenses will increase by 25% per unit.
- (6) The rate of profit on cost will be 20%.

Prepare :

- (1) A statement of cost showing total as well as per unit cost for the year 2021.
- (2) A statement of cost showing estimated profit for the year 2022.

OR

- 1 M/s Raja Manufacturers produces two types of pens namely **20**
A and B. Following was the cost of production for the year ending 31-12-2021.

Consumption of raw materials	₹ 4,14,000
Direct wages	₹ 2,46,000
Factory overheads	₹ 1,30,000

Additional information is as under :

- (1) Raw material cost per unit in type A pen consists three times as much as that in type B pen.
- (2) The direct wages per unit for B type were 40% of those for type A pen.
- (3) Production (factory) overheads per unit was the same for both pens A and B.
- (4) Administration overheads for each type was $33\frac{1}{3}\%$ of prime cost.
- (5) Selling overheads in both types of pens was ₹ 6 per pen.
- (6) Production during the year :
A type : 5,000 pen 4,500 were sold.
B type : 8,000 pen of which 7,300 were sold.
- (7) Selling price per pen : A = 150 ₹, B = 70 ₹.

Prepare a statement showing total cost and cost per pen of each type of pen.

- 2 Vijay Ltd. submits following details from its financial records for the year 31-3-2022. 20

Particulars	Amt. ₹	Particulars	Amt. ₹
Direct material cost	75,000	Bad debt	6,000
Direct Labour	30,000	Goodwill written off	3,000
Factory overheads	1,14,000	Legal Expenses	1,500
Administrative Expenses	75,000	Misc. Income	15,000
Selling Expenses	1,44,000	Int. on bank A/c (Cr.)	3,000
Closing stock : Finished goods (12,000 units)	36,000	Sale (36,000 units)	2,10,000
Semi-finished goods (on basis of prime cost for both accounts)	24,000		

From cost records following details are available :

- (1) Cost of direct material ₹ 84,000.
- (2) Factory overheads are 20% of prime cost.
- (3) Adm. Exp. are ₹ 3 per unit.
- (4) Selling Exp. are ₹ 4 per unit sold.

Prepare :

- (1) Cost sheet
- (2) Profit and Loss A/c and
- (3) Reconciliation statement

OR

- 2 The following is profit and loss account of Mohan Ltd. for the year ended 31-3-2022. 20

Particulars	Amt. ₹	Particulars	Amt. ₹
To materials	2,25,000	By sales (2000 units)	9,23,000
To direct labour	3,30,000	By finished stock (500 unit)	1,37,000
To factory expenses	2,05,000		
To gross profit c/d.	3,00,000		
	10,60,000		10,60,000
To office expenses	7,000	By gross profit b/d	3,00,000
To sales expenses	15,000	By dividend received	15,000
To preliminary exp.	8,000	By rent received	10,000
To provision for income tax	70,000		
Net profit	2,25,000		
	3,25,000		3,25,000

The following information has been obtained on investigation of cost accounts :

- (1) Materials and wages are charged at actual cost.
- (2) Factory expenses have been allocated to the production at 50% of wages.
- (3) Office expenses have been charged at 10% of factory cost.
- (4) Sales expenses have been charged at ₹ 5 per unit on units sold.

From the above information prepare :

- (1) Cost sheet
- (2) Reconciliation statement.

- 3 From the following details obtained from Kala Ltd. find out : 15

- (1) Re-ordering level
 - (2) Minimum level
 - (3) Maximum level
 - (4) Average level
 - (5) Danger level
 - (6) Safety stock
- Period for emergency purchases = 4 day, ordering quantity = 8,400 units.

Particulars	Maximum	Average	Minimum
(1) Reorder period (days)	35	?	21
(2) Usage (units)	?	490	420

OR

- 3 (A) From the following information calculate : 7

- (1) Value of material consumed
- (2) Value of average stock
- (3) Material turnover ratio

Particulars	Material-M	Material-N
Opening stock	80,000	1,60,000
Purchases	2,60,000	4,00,000
Closing stock	40,000	80,000

(B) From the following information calculate :

8

- (1) Economic order quantity
- (2) Minimum level
- (3) Maximum level

Monthly consumption = 600 units

Cost of placing an order = ₹ 500

Carrying cost per unit = 10%

Price per unit = ₹ 200

Ordering period = 4 to 6 weeks

Average usage per week = 150 units

Maximum usage per week = 200 units.

- 4 A worker takes 7 hours to complete a job on daily wages and 10 hours time is given to complete the work. His pay rate is ₹ 10, per hour. The material cost of the product is ₹ 40 and overheads are recovered at 150% of the total direct wages. Calculate the factory cost of the product under : 15
- (1) Piece work plan (2) Rowan plan (3) Halsey plan

OR

- 4 Varun Ltd. submits following particulars for the month of April-2022. 15
- (1) No. of employees in the beginning = 1180
 - (2) No. of employees at the end = 820
 - (3) No. of employees resigned = 28
 - (4) No. of employees released = 42
 - (5) No. of employees appointed in place of vacancy during the month = 20.
 - (6) New appointments due to extension plan = 45
- Find out labour turnover rate and equivalent yearly turnover rate by
- (1) Separation method
 - (2) Replacement method
 - (3) Flux method
 - (4) Equivalent annual turnover rate for each method.